

**تکالیف و مسئولیت های ضابطان دادگستری در
قانون آیین دادرسی کیفری فعلی (مصوب
۱۳۹۲) و سابق (مصوب ۱۳۷۸)**

میلاد شاهوردی

کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم شناسی و قاضی

دادگستری

نشر رهام اندیشه

سرشناسه	: شاهوردی، میلاد، ۱۳۶۶ -
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: تکالیف و مسئولیت‌های ضابطان دادگستری در قانون آیین دادرسی کیفری فعلی (مصوب ۱۳۹۲) و سابق (مصوب ۱۳۷۸)/میلاد شاهوردی.
مشخصات نشر	: کرج : رهام اندیشه ، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	: ۲۳۸ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۶۴-۲۵۴-۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۶۳ - ۲۳۸.
موضوع	: ضابطان دادگستری -- ایران -- شرح وظایف Bailiffs -- Iran -- Job descriptions ضابطان دادگستری -- وضع حقوقی و قوانین -- ایران Bailiffs -- Legal status, Laws, etc. -- Iran
رده بندی کنگره	: KMH۱۶۲۴
رده بندی دیویی	: ۳۴۷/۵۵۰۱۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۸۳۷۳۷۱
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا

**تکالیف و مسئولیت های ضابطان دادگستری در قانون آیین
دادرسی کیفری فعلی (مصوب ۱۳۹۲) و سابق (مصوب ۱۳۷۸)**

میلاذ شاهوردی

کارشناس ارشد جزا و جرم شناسی و قاضی دادگستری

مفتی رهام اندیشه

سال و نوبت چاپ: نخست ۱۴۰۱

شابک: ۹-۲۵۴-۲۶۴-۶۲۲-۹۷۸

شمارگان: ۴۰۰ نسخه

تلفن نشر و پخش:

۰۹۱۲۶۶۰۹۷۲۶ | اینستاگرام: rahamandishe.pub

نشانی: کرج، آزادگان، بلوار امام رضا، بین ارلان ۲ و ۳، شماره ۸۵۰

قیمت: ۱۷۰۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۱۳.....	مقدمه:
۱۵.....	بخش اول: شناسایی ضابطان دادگستری و اقسام آن
۱۶.....	فصل اول: تعاریف و کلیات
۱۶.....	گفتار اول: مفهوم ضابطان دادگستری
۱۶.....	مبحث اول: مفهوم لغوی ضابط
۱۷.....	مبحث دوم: مفهوم لغوی و اصطلاحی دادگستری
۱۸.....	مبحث سوم: تعریف اصطلاحی ضابطان دادگستری
۲۳.....	گفتار دوم: پیشینه تاریخی و مبانی پیدایش ضابطان دادگستری
۳۱.....	گفتار سوم: ضابطان دادگستری در قوانین
۳۸.....	گفتار چهارم: ضرورت وجود ضابطین دادگستری
۴۲.....	فصل دوم: اقسام ضابطان دادگستری
۴۶.....	گفتار اول: ضابطان عام دادگستری
۵۰.....	گفتار دوم: ضابطان خاص دادگستری

مبحث اول: ضابطانی که قانون تحت شرایطی آنان را ضابط می داند.....	۵۴
بند اول- روسا و معاونین زندان نسبت به امور زندانیان.....	۵۴
بند دوم- ماموران وزارت اطلاعات.....	۵۶
بند سوم- اعضاء نیروی مقاومت بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.....	۵۹
بند چهارم- نیروهای مسلح با تصویب قانون.....	۶۳
بند پنجم- سایر مامورین به موجب قوانین خاص.....	۶۷
مبحث دوم: ضابطانی که گزارش آنان به منزله گزارش ضابطان دادگستری است.....	۷۵
بخش دوم: تکالیف و مسئولیت های ضابطان دادگستری.....	۷۸
فصل اول: تکالیف ضابطان دادگستری.....	۷۸
گفتار اول: اعلام وقوع جرم و جلوگیری از فرار متهم.....	۷۹
مبحث اول: اعلام وقوع جرم به مقام قضایی ذیصلاح.....	۷۹
مبحث دوم: اقدام لازم برای جلوگیری از فرار متهم.....	۸۳
بند اول: جلب متهم.....	۸۴
بند دوم: بازداشت متهم.....	۸۷
مبحث سوم: مصونیت برخی از اشخاص از جلب و بازداشت.....	۹۱
بند اول: مصونیت سیاسی.....	۹۱
بند دوم: مصونیت قضایی.....	۹۲
بند سوم: مصونیت پارلمانی.....	۹۳
گفتار دوم: اقدامات لازم به منظور حفظ آثار و دلائل جرم.....	۹۴

مبحث اول: معاینه محل.....	۹۵
مبحث دوم: ورود و تفتیش منازل و اماکن و اشیاء.....	۹۷
بند اول: تفتیش و بازرسی خودرو.....	۹۸
بند دوم: ضبط آلات و ادوات جرم.....	۱۰۰
مبحث سوم: تحقیقات محلی.....	۱۰۱
مبحث چهارم: استماع شهادت شهود.....	۱۰۴
گفتار سوم: بازجویی و تحقیقات مقدماتی.....	۱۰۴
مبحث اول: بازجویی و تحقیقات مقدماتی در جرائم مشهود.....	۱۰۷
مبحث دوم: بازجویی و تحقیقات مقدماتی در جرائم غیر مشهود.....	۱۰۹
گفتار چهارم: ابلاغ اوراق قضایی.....	۱۰۹
گفتار پنجم: اجرای احکام دادگاهها.....	۱۱۳
مبحث اول: قصاص نفس، اعدام، قتل، صلب، رجم.....	۱۱۴
مبحث دوم: قطع یا جرح عضو.....	۱۱۶
مبحث سوم: شلاق.....	۱۱۷
بند اول: شلاق حدی.....	۱۱۸
بند دوم: شلاق تعزیری.....	۱۱۸
مبحث چهارم: تبعید.....	۱۲۰
فصل دوم: مسئولیت های ضابطان دادگستری.....	۱۲۱
گفتار اول: تعریف و انواع مسئولیت های ضابطان دادگستری.....	۱۲۱

مقدمه

دستگاه قضایی کشور در راستای تحقق بخشیدن به بند چهارم اصل ۱۵۶ قانون اساسی، علاوه بر قوانین مناسب و پیشرفته، به یک نیروی مستعد و کارآمد نیاز دارد که در حال حاضر به موجب قانون، ضابطان دادگستری به عنوان بازوی اجرایی قوه قضاییه مشغول انجام وظایف قانونی خود می باشند. ضابطان دادگستری مأمورانی هستند که رأساً به موجب قانون و یا تحت نظارت و تعلیمات قانونی مقام قضائی ذیصلاح در کشف جرم، حفظ آثار و علائم و جمع آوری ادله وقوع جرم، شناسایی، یافتن و جلوگیری از فرار و مخفی شدن متهم، تحقیقات مقدماتی، ابلاغ اوراق و اجرای تصمیمات قضایی، به موجب قانون اقدام می نمایند. ضابطان دادگستری به دلیل وظایف حساسی که بر عهده آنان گذاشته شده است، از اهمیت خاصی بر خوردارند. قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ نسبت به قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۷۸ تحولات نوینی را در زمینه نقش، وظایف و اختیارات ضابطان دادگستری بر اساس تجربیات ارزشمند دستگاه قضایی، اساتید و دکترین حقوقی و همچنین حقوق برخی از کشورهای پیشرفته ابداع کرده است تا رسیدگی قضایی به جرائم به نحو بهتری صورت بگیرد. قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ با تغییرات عددی، شکلی و ماهوی گسترده در این زمینه، نوعاً گرایش بر اعمال «اصل تفسیر مُصِیق به نفع متهم»، رعایت اصول و هنجارهای حقوق شهروندی و بشری و تلاش برای

تحقق نظام دادرسی عادلانه نسبت به شاکی، متهم، بزه دیده، شاهد، مطلع، وکیل و مانند آنها در فرایند رسیدگی کیفری دارد. در مورد جرائم نظامی نیز ضابطان ویژه ای به نام ضابطان نظامی وجود دارند. آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح نیز تحولات مهمی را در زمینه تعریف ضابطان نظامی و احصاء موارد آن (با توجه به خلاء قانونی در این زمینه)، صلاحیت دادگاههای نظامی، تکالیف خاص ضابطان نظامی و ... بر اساس نظرات اساتید و صاحب نظران حقوقی، نظرات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه و حقوق جزا و آیین دادرسی نظامی کشورهای فرانسه، ایتالیا و هندوستان پدید آورده است.

«ضابطان دادگستری» به دلیل وظایف حساسی که بر عهده آنان گذاشته شده است، از اهمیت خاصی برخوردارند و به همین دلیل، قانون گذار طی مباحث اولیه قانون آیین دادرسی کیفری به موضوع ضابطان و وظایف آنان پرداخته است. آنچه مسلم است، اولین برخورد مقامات قانونی با جرایم ارتكابی، توسط ضابطان صورت می پذیرد و به عقیده متخصصان علوم جرم یابی، چنانچه این برخورد اولیه، توأم با دقت، هوشیاری، نکته سنجی نباشد سنگ بنای اولیه پرونده کیفری، کج نهاده خواهد شد و قاضی نیز که مدارک مکتوب در پرونده، بیشترین ادله او برای تصمیم گیری است، به سبب سستی دلایل و مدارک جمع آوری شده، از صدور رأی متناسب عاجز مانده و در این رهگذر، اهداف مجازات که عبارت است از تنبیه مقصر، ارعاب سایرین، تشفی خاطر مجنی علیه و سایر امور، حاصل نمی شود و نتیجه آن، تجرّی مجرمین و یأس و دلسردی مردم نسبت به دستگاههای انتظامی و قضایی خواهد بود که اثر مستقیمی بر افکار مردم نسبت به حکومت خواهد داشت. در این کتاب تلاش می شود ضابطان و حدود وظایف آنها تبیین و حقوق و تکالیف آنها در برخورد با جرایم، روشن شود